

Predsjednički izbori – točka preokreta

Budućnost Hrvatske određuje se na idućim predsjedničkim i parlamentarnim izborima. Da bi Hrvatska izašla iz krize, nije dovoljna samo smjena vlasti. Hrvatskoj je potrebna nova vlast i novi ljudi, ali i potpuno drukčiji profil političara i nova politička strategija

Zdravko Tomac

Kriza ne prolazi. Hrvatska i dalje tone. Broj nezaposlenih približava se broju 400.000. Svaki novi dan je sve gore i gore. Sve je jasnije da sadašnja vlast na čelu s Milanovićem i Josipovićem nije kadra zaustaviti propadanje, da nije kadra izvesti preokret. Ljudi ne vjeruju ovoj Vladi, ali svejedno ne traže prijevremene izbore nego su spremni trpjeti krizu i propadanje do jeseni 2015, kada dolaze parlamentarni izbori. Čini se da su se ljudi pomirili sa sudbinom i ne vjeruju u mogućnost promjena prije redovnih izbora. Odnosi između vladajućih i oporbe došli su do usijanja i nema nikakve suradnje čak i o najvažnijim pitanjima od nacionalnog interesa. Zato nisu izgledni ne samo prijevremeni izbori nego ni stvaranje vlade nacionalnog spasa ili ekspertne vlade, vlade stručnjaka.

Dakle, čini se da je Hrvatska osuđena čekati redovite parlamentarne izbore.

Prije parlamentarnih izbora održat će se potkraj godine predsjednički izbori, koji mogu biti točka preokreta. Ali ako bude ponovno izabran sadašnji predsjednik Ivo Josipović, koji je već krenuo u žestoku kampanju prije kampanje trošeci državni novac, preokreta vjerojatno neće biti. Sadašnjega predsjednika isključivo zanima novi mandat i svu svoju aktivnost usmjerio je na svoju promidžbu i na okupljanje široke potpore te ne namjerava ništa učiniti do kraja mandata da se zaustavi propadanje. Nacionalni forum Nikice Gabrića već na konstitutivnoj sjednici svoje stranke kandidirao je Ivu Josipovića za ponovnog predsjednika države. Nema nikakve dvojbe da će Josipović dobiti potporu Kukuriku koalicije i svih njezinih stranaka (SDP, HNS, IDS, Stranka umirovljenika), da će dobiti i potporu ORAH-a Mirele Holy, Hrvatskih laburista, nacionalnih manjina, a vjerojatno i HSLŠ-a i Milana Bandića i Radomira Čačića, koji će biti bitni čimbenici u predsjedničkoj kampanji. Josipovićeva pobjeda značila bi vjetar u leđa strankama koje su ga podržale i one bi vjerojatno, bez obzira na katastrofu u koju su uvele zemlju, ponovno pobijedile na parlamentarnim izborima, što bi značilo da bi se moguća točka preokreta i dalje odgodila. Zato smatram da će predsjednički izbori biti kritična točka koja će odlučiti hoće li Hrvatska nastaviti dosadašnjim putem propadanja i gubljenja nacionalnog identiteta i suverenosti ili će doći do promjene. Pobjeda novoga predsjednika koji bi bio kandidat HDZ-ove koalicije i desnice bila bi točka preokreta i sigurno jamstvo da će Kukuriku koalicija izgubiti parlamentarne izbore. Zato nema važnije zadaće od mobiliziranja svih domoljubnih snaga, njihova ujedinjavanja i povezivanja kako bi se pronašao kandidat koji može pobijediti Ivu Josipovića. Mislim da to može biti samo kandidat HDZ-ove koalicije kojega će u drugom krugu poduprijeti i Savez za Hrvatsku, Željka Markić i Hrvatski stožer za obranu Vukovara i sve stranke od centra na desno bez obzira na međusobne animozitete i sukobe. Zadaća je tako velika i tako važna da je nužno udruživanje i potpisivanje sporazuma da će u drugom krugu izbora svi jedinstveno poduprijeti onoga kandidata desnice koji ide u drugi krug bez obzira tko to bio. Važno je što prije pronaći i istaknuti kandidata koji može pobijediti Ivu Josipovića.

Andrej Plenković dosad se nije spominjao kao predsjednički kandidat iako ima sve karakteristike koje su potrebne za pobjedu

Kolinda Grabar Kitarović uspjela je u svjetskoj politici i došla na mjesto zamjenika tajnika NATO-a, najvažnijega mjesta koje je zauzimao neki hrvatski političar

U Sjedinjenim Državama prije no što je kandidiran, Obama je bio relativno nepoznat. Stručnjaci su prije toga kompjuterski izračunali kakav profil kandidata demokrate moraju kandidirati da bi pobijedio na predsjedničkim izborima te su onda tražili političara koji najviše sličiti tom idealnom profilu. Tako su došli do tada relativno nepoznata političara Baracka Obame. Nešto slično treba napraviti i u Hrvatskoj. Ima mnogo dobrih kandidata na desnici, ali nema mnogo onih koji mogu pobijediti Ivu Josipovića. Njega mogu pobijediti mladi ljudi, čistih ruku, obrazovani, koji imaju ugled kao moderni europski i svjetski političari, ljudi tolerancije, koji mogu okupiti široko biračko tijelo. Sam sam pokušao, poznavajući Ivu Josipovića, njegove vrline i slabosti, pronaći dva najbolja kandidata koji bi ga mogli pobijediti. Dakle, pošao sam od ovih kriterija. Da to moraju biti mladi ljudi, visokoobrazovani, koji su se već afirmirali u zemlji i inozemstvu, ali koji nemaju nikakve afere, koji imaju čiste ruke i koji slove kao tolerantni, ali odlučni ljudi. Dakle, nije važno samo dobiti novoga predsjednika, nego je važno dobiti novoga predsjednika ili predsjednicu koji će biti političari za novo doba. To moraju biti kandidati koji će imati snage i odlučnosti čvrsto braniti hrvatske nacionalne interese, koji se neće bojati staviti na dnevni red ključne probleme koji vode Hrvatsku u ponor. Na osnovi takvih kriterija, kao iskusan političar i analitičar, politolog, poznavajući prilike u Hrvatskoj i svijetu, došao sam u izboru između mnogo mogućih kandidata do dva imena. To su Kolinda Grabar Kitarović i Andrej Plenković. O Kolindi Grabar Kitarović već se dugo govori kao o dobrom potencijalnom kandidatu HDZ-a koji bi mogao pobijediti Ivu Josipovića. Kolinda Grabar Kitarović uspjela je u svjetskoj politici i došla

Mali primjer zajedničkoga nastupa dva europarlamentarca, politički i ideološki suprotstavljenih stranaka, SDP-a i HDZ-a, u obrani nacionalnih interesa Hrvata u BiH dobio je opću potporu te je potvrdio kolika je velika glad za politikom u kojoj će nacionalni interesi biti iznad stranačkih. No postoje i jake političke snage koje se suprotstavljaju takvoj promjeni

na mjesto zamjenika tajnika NATO-a, najvažnijega mjesta koje je ikad zauzimao neki hrvatski političar. Ali ne samo to, ona je bila i ministrica vanjskih poslova i veleposlanica u Sjedinjenim Državama. Dakle, zna sve tajne, pravila i trikove svjetske politike te zna kako braniti hrvatske nacionalne interese. Prihvatio ju je vrh svjetske politike te je postala članica i Trilateralne komisije jednog od najmoćnijih centara, gdje se iza kulisa zapravo vodi svjetska politika. Neki kažu da je to minus. Za mene je to veliki plus jer predsjednica Hrvatske koja sjedi za stolom u vrhu svjetske politike u uvjetima pregrupiranja svjetske moći i sukoba Zapada i Rusije može mnogo učiniti za Hrvatsku i naše nacionalne interese. Iako se još ne zna hoće li se uopće vratiti u Hrvatsku, već prva istraživanja javnoga mijenja pokazuju da ima znatnu potporu građana.

■ Važnost izbora za Europski parlament

Ništa manje uspješan, a možda i još bolji kandidat koji bi mogao pobijediti Ivu Josipovića jest mladi političar u usponu Andrej Plenković. On se dosad nije spominjao kao predsjednički kandidat i njegovo kandidiranje bilo bi malo iznenađenje. Uvjeran sam da bi bio vrlo brzo prihvaćen jer ima sve karakteristike koje su potrebne za pobjedu na predsjedničkim izborima. On je novi političar, političar u velikom usponu. Kao ličnost pun je šarma i karizme, sjajan je govornik, analitičar, čovjek suradnje i povezivanja, odlučan, ali tolerantan, njegovi zadnji nastupi pokazuju da je potpuno sazrio, da je kadar dobiti potporu mnogo širega biračkog tijela nego što je to HDZ-ovo biračko tijelo ili biračko tijelo desnice. Mišljenje o Plenkoviću u Americi i Europskoj Uniji izvrsno je i on bi kao i Kolinda Grabar

Kitarović mogao računati na veliku podršku svjetske politike i u poduzimanja mjera za izlazak Hrvatske iz krize. Kako danas slika mnogo više vrijedi od riječi, kako na rezultat izbora bitno utječe dojam koji političari ostavljaju u televizijskim emisijama, i Kolinda Grabar Kitarović i Andrej Plenković sigurno bi u duelu „oči u oči“ do nogu potukli nekonkretnog i nesimpatičnog frazera Ivu Josipovića. Za Plenkovića je posebno važno kako će kao nositelj liste proći na skorim izborima za Europski parlament. Ako pobijedi, na čelu liste koalicije HDZ-a, to bi bio velik vjetar u leđa za predsjedničke izbore. Možda je i zbog toga dobro što je HDZ odlučio da će svoga kandidata za predsjedničke izbore kandidirati nakon izbora za Europski parlament. Pobjeda Kukuriku koalicije povećala bi šanse Ivi Josipoviću, a pobjeda liste na čijem je čelu Plenković bitno bi smanjila šanse Josipoviću i otvorila širok prostor za pobjedu i na predsjedničkim izborima i na parlamentarnim izborima koalicije HDZ-a. Pobjeda liste na čijem je čelu Andrej Plenković bila bi veliki prinos za njegovu kandidaturu na predsjedničkim izborima, a poraz odnosno pobjeda Kukuriku koalicije bila bi veliki prinos za pobjedu Josipovića.

■ Nova politička strategija

Dakle, budućnost Hrvatske određuje se na idućim predsjedničkim i parlamentarnim izborima. Da bi Hrvatska izašla iz krize, nije dovoljna samo smjena vlasti. Hrvatskoj je potrebna nova vlast i novi ljudi, ali i potpuno drukčiji profil političara i nova politička strategija. Hrvatskoj će nakon sljedećih parlamentarnih izbora biti potrebna velika koalicija po njemačkom modelu. Ali ona je moguća samo ako prije nastupi preokret u mentalnom sklopu, u načinu razmišljanja i ponašanja u Hrvatskoj. Hrvatski narod gubi energiju, zapravo nestaje. Taj je proces dugotrajan, ali nažalost nezaustavljiv. Za četrdeset godina bit će milijun Hrvata manje nego danas ne računajući iseljavanje, koje je druga velika opasnost i za Hrvate u Bosni i Hercegovini, ali i u Hrvatskoj. Hrvatski je narod sve stariji i ukupna energija sve je slabija. U takvoj situaciji umjesto podjela, razdora i sukoba na svim razinama potrebna je politička suradnja i zajedništvo. Umjesto bavljenja sporednim problemima gdje se gubi energija, sve snage treba usmjeriti na rješavanje pitanja od bitnih nacionalnih interesa. Hrvatskoj je potrebna nova nacionalna strategija nakon ulaska u Europsku Uniju i NATO, ali i za rješavanje hrvatskoga nacionalnog pitanja u BiH i za traženje ispravnih odgovora na pokušaj da Obama i Putin crtaju novu Jaltu i dijele interesne sfere koje će obuhvatiti i Balkan, odnosno posebno BiH. Hrvatska politika treba izvući neke pouke iz događanja u susjednim državama. Pobjeda četničke politike i nastavak velikosrpske politike u Srbiji zahtijeva odgovarajuće odgovore. Ponašanje Srbije na Međunarodnom sudu pravde u Haagu dokazuje da se nisu odrekli velikosrpske politike te da Hrvatska ne smije prihvatiti velikosrpsku strategiju da se krivotvorinama velikosrpska agresija pretvori u građanski rat s podijeljenom krivnjom. Hrvatska ne smije prihvatiti provođenje britanske politike u regiji koja po svaku cijenu želi privući Srbiju u Europsku Uniju. Tu politiku podupire i Amerika i druge članice EU-a jer srpski političari vješto igraju na kartu Putina. Znači, Srbija nije promijenila svoju politiku niti će je mijenjati i Hrvatska bez obzira na pritiske Amerike i Unije ne smije pristati biti provoditelj britanske politike koja ne dopušta da se kaže istina o velikosrpskoj politici i koja traži od Hrvatske da prihvati srbijansku strategiju da se radi o sukobu s podijeljenom odgovornošću i da treba staviti točku na prošlost kao da je nije bilo. Srbija vješto igra s Rusijom. Sklopila je strateško vojno partnerstvo s Rusijom. Dobila je povlastice od Rusije i može izvoziti bez carina. Ne želi osuditi aneksiju Krima niti na bilo koji način kritizirati Putina. Na vješt način iskorištava potporu Rusije u osamostaljenju Republike Srpske. Traži od Rusije zaštitu srpskih interesa na Kosovu. Ucjenjuje Europsku Uniju i Ameriku tvrdeći da će otići u Savez s Rusijom ako se ne ispune njihovi zahtjevi. Glasnogovornik bri-

tanske politike iz ureda predsjednika Josipovića Dejan Jović nije slučajno predložio da sve zemlje bivše Jugoslavije treba po hitnom postupku primiti u Europsku Uniju bez ispunjavanja nužnih uvjeta kako bi se navodno spriječio utjecaj Rusije i prodor Rusije na Balkan. To isto govori i lord Ashdown u britanskom parlamentu plašeći ne samo Veliku Britaniju nego i druge članice Unije da Putin ozbiljno radi na provođenju referenduma u Republici Srpskoj i osamostaljenju Republike Srpske kao države koja bi se vezala za Rusiju.

• Mađarski model

Novi izbori u susjednoj Mađarskoj pokazali su uspješnost Orbaneve politike, koja se temeljila na tri načela. Prvo je načelo ujediniti mađarsku naciju u provođenju nacionalnih interesa i u suprotstavljanju diktatu EU-a bez obzira na prijetnje sankcijama i druge pokušaje da se ruši takva mađarska politika. Drugo je načelo jačanje domoljublja i nacionalne svijesti. Treće je načelo izvlačenje koristi iz sukoba Rusije i Zapada i uspostavljanje čvrste suradnje s Rusijom i vođenje samostalne vanjske politike kada su mađarski nacionalni interesi u pitanju. Dakle, Orban, kao i Srbi, vješto igra na suprotnost Rusije te Unije i Amerike. Pitanje je koliko Hrvatska može profitirati iz sukoba Zapada i Rusije.

Rusija je zainteresirana za Hrvatsku. Ruski kapital na sve moguće načine želi doći u Hrvatsku. Rusi žele kupiti INA-u, dolaze ruske banke, došle su ruske naftne kompanije, Rusija želi naš naftovod. Nakon što je doslovno „kupila“ Crnu Goru, nakon što se učvrstila i politički i gospodarski u Srbiji i Republici Srpskoj, Hrvatska je za Rusiju postala vrlo zanimljiva država. Mi smo članica NATO-a i Europske Unije. Dakle, znamo gdje pripadamo, ali imamo pravo voditi i samostalnu vanjsku i gospodarsku politiku te moramo kao Srbi i kao Mađari graditi odnose s Rusijom u skladu sa svojim gospodarskim i nacionalnim interesima. Isto tako Hrvatska mora u uvjetima kada se govori i piše o novoj Jalti i razgraničenju interesnih sfera između Rusije i Amerike, kao uvjetima stabilnosti i mira, znati braniti svoje nacionalne interese. Mi pripadamo Zapadu, ali nemamo nikakva razloga dopustiti da Zapad trguje s Rusima na našu štetu. Niti se smijemo odreći svojega gospodarskog interesa zbog sukoba između Zapada i Rusije te odustatu od suradnje s Rusijom. I Mađarska je kao i Hrvatska članica Unije i NATO-a pa ipak ima sjajnu gospodarsku suradnju s Rusijom i nije spremna prekidati odnose koji štete mađarskim interesima.

Nastupa novo vrijeme, novo doba. Tri su ključne stvari koje trebaju dovesti do točke preokreta u Hrvatskoj. Prvo, potreban je nov izborni sustav koji će omogućiti da građani biraju ne samo stranku nego konkretne ljude. Nama bi najviše odgovarao prilagođen njemački izborni sustav. Trebalo bi odmah pokrenuti promjene izbornog sustava kao uvjet izlaska iz krize. Novi sustav demokratizirao bi političke stranke i doveo u vrh nove ljude. Drugo, potrebno je iz stanja sukoba i otvaranja ideoloških ratova iz prošlosti jačati suradnju, zajedništvo i toleranciju te okupljati sve raspoložive snage u ostvarivanju bitnih nacionalnih interesa. I treće, potrebno je formirati stalni okrugli stol od predstavnika svih bitnih institucija hrvatskoga društva na kojem bi se raspravljalo upravo o tome kako iz razdoblja sukoba postupno prelaziti u stanje suradnje i zajedništva. Mali primjer zajedničkoga nastupa dva europarlamentarca, politički i ideološki suprotstavljenih stranaka, SDP-a i HDZ-a, u obrani nacionalnih interesa Hrvata u BiH dobio je opću potporu te je potvrdio kolika je velika glad za politikom u kojoj će nacionalni interesi biti iznad stranačkih. No postoje i jake političke snage koje se suprotstavljaju takvoj promjeni u politici, posebno u njihovim strankama, zbog kojih su došli na udar. No podrška javnosti potvrdila je koliko ljudi traže i žele promjene, koliko traže nove političare koji će moći u budućnosti stvoriti veliku koaliciju koja je nužna da bi Hrvatska mogla povući radikalne mjere za potpun i trajan izlazak iz krize.